ФИФI ФЫМЫГЪЭПУД, ФИ IЕЙ ФЫМЫГЪЭПЩКIУ

АДЫГЕЙ ПСАЛЪЭ

АДЫГСКОЕ СЛОВО

КЪБР-м И ПАРЛАМЕНТЫМРЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЭМРЭ Я ГАЗЕТ
ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КБР

1924 ГЪЭМ И МЭКIУАУЭГъУЭ МАЗЭМ И 1 ЛЪАНДЭРЭ КЪЫДОКI

№228 (21.136) ● 2007 гъэм щэкIуэгъуэм (ноябрым) и 24, щэбэт ● Тхъэмахуэм тхуэ къыдокI ● И уасэр соми 3-щ ● adyghe@mail.ru adyghepsale.ru

● Зэ1ущIэхэр

Дадэ Хьэмытi1э, Амщыкъуэ ХьэкIулинэ сымэ КъБР-м и Президентым ирегъблагъэ.
Сурэтыр **МАМИЙ Руслан** *триХащ.*

Зи чэзу Iуэхугъуэхэм хоплъэ

●КъБР-м и Парламентым

КъБР-м и Парламентым хэтхэм я зи чэзу зэIущIэ Налшык щекIуэкIащ щэкIуэгъуэм и 22-м. Абы депутат 80-м щIигъу къриХьэлIащ, Iуэхугъуэ зэмылIэужьыгъуэу 20-м нэблагъэ щыхэплъащ. Парламентархэм я зэхуэсым апхуэдизу хэтащ КъБР-м и Правительствэм и Унафэщi Ярин Андрей, КъБР-м и Президентымрэ Правительствэмрэ я лIыкIуэу Парламентымрэ суд Iуэхущ1ап1эхэмрэ щыIэ Къуэшрокъуэ Залым, КъБР-м и Конституцэ судым и унафэщI Геляхов Абдулэхь, КъБР-м и прокурор Жариков Олег сымэ.

ЗЭХУЭСЫМ и лэжьыгъэр езыгъэкIуэкIа КъБР-м и Парламентым и Унафэщi **Бечелов Ильяс** къызэхуэсахэм яригъэщIыхуащ депутат хъуа **ХьэIупэ Маритэ Абузер и пхъур**, апхуэдизу псоми кIаБгъэдэкIыу ехьуэхъуащ медицинэ щIэныгъэхэм я доктор дисертацэр иджыблагъэ пхызыгъэкIа депутат **Жыгун Аскэр**.

Ялэ Iуэхугъуэу парламентархэр зыхэплъар **Къалэ Владимир** нэгъуэщI IэнатIэ иIэ зэрыхъуам къыхэкIыу, депутат пщэрыльхэр щыхьащIыхьыным ехьарщI. АбыкIэ зэдэарэзэныу Iэ иIэта ноужь, я лэжьэгъуэ щытам ф1ыщIэ хуащIащ, итIанэ адрей я1ущIэхэм хэпльэным пащэжащ. Унафэ ящIащ Щэнхабзэмкiэ, спортымкiэ, туризмэмкiэ, хъыбарегъащIэ IэнатIэхэмкIэ комитетым и зэхэтыкIэм халъхьэ зэхъуэкIыныгъэхэм теухуауэ. А Iуэхур къэзыIэтар Парламентым и лэжьыгъэ къызэгъэпэщынымкIэ, регламентымрэ депутат этикэмкIэ комитетырщ.

АдэкIэ депутатхэр хэплъащ Май районым и 1-нэ уд участкэм и мировой судья къулыкъур **Горобцов Анатолий** пщэрыльэ щыщIынымтеухуам. Ар къыхихьащ КъБР-м и Суд Нэхъыщхьэм и унафэщI **Мер Юрий**. Зи кандидатурэ КъабгъэлIагъуэм екъэлIа тхыльхэм нэIуасэ зыхъущIа ноужь, депутатхэм Iэ иIэтащ «Урысей Федерацэм и судьяхэм я статусым теухуауэ» Федерал Законым ипкъ иткIэ.

КъБР-м и Президентым къыхилъхьауэ, финансхэмкIэ министр **Бышэн Азрэт** къэпсэлъащ 2008 - 2010 гъэхэм кIэриубыдэу ику иту къаГъэсэбэпыну мылъкур зыкъудзынымтеухуауэ. Абы къызэрыхигъэщамкIэ, зи гугъу ящI документым къызэщIеубыдэ Къэбэрдей-Балъкъэрым и илъэсищ бюджетыр, УФ-м и Бюджет кодексым ипкъ иткIэ зэхэгъэувар. Планым къыщыгъэлъэгъуахэр индикат щIыкIэм итщ икIи зи чэзу финанс илъэсым кърикIуам елытагъуэ хэлъхьыкIыныр зэрахъуэкIынри хуитщ. Абы къыхыгъэнэгъуэ бжыгъэхэр зыгъэгъэщIар 2008 - 2010 гъэхэм я бюджет прогнозымрэ экономикэ политикэм игъэтыну унэтIыныгъэхэмрэщ. Федерал бюджетым къыхэкI мылъкумрэ республикэ бюджетым щыщу абы гуэдзэн хуащIхэмкIэ пащэнущ «Урыгушагъэ», «ЕгъэджакIуэгъэ», «ПсэупIэ тынш» лъэпкъ проектхэм, ЖКХ-м и реформэмкIэ яубзыхуэ программзр гъэзэщIэным, демографие щытыкIэр егъэфIекIуэным, мэкъумэш IэнатIэм къэралым зыщIигъэкъуэным.

Бышэн Азрэт жиIам гупсэхуу едэIуа депутатхэм зэдэарэзыуэ Iэ иIэтащ. Апхуэдизу абыхэм ещанэ еджагъуэкIэ къащтащ мэзым, ар хъумэныр я1ут къэзгъэсэбэпыкIэхэмрэ теухуа статья зыбжанэ къызэщIэзыубыдэ законопроектыр. Псалъэмакъ щхьэхуэ иращIэкIащ «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щыIэ дин зэгухьэныгъэхэмрэ 2007 - 2010 гъэхэм абыхэм къэрал дэ1эпыкъуныгъэ етынымрэ теухуауэ», «Къэрыкъутыщ1э мыиныр дэIыгъын икIи зегъэужьынымрэ» республикэ программэхэм теухуа законопроектхэу КъБР-м и Президентым къыхилъхьахэм, «Хъарбыжьын» щIыдагъэ къыщIэхыпIэ ОАО-м и акцэхэр КъБР-м и Правительствэм приватизацэ щIыныкIыныгъэхэр хэлъхьэным теухуа законопроектхэр, «ЦIыхухэм Iуэхутхьабзэ ящхуащIэным теухуауэ» КъБР-м и Законымрэ «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щыпсэу лъэпкъхэм я бзэхэм зегъэужьынымКъэрал программэмрэ» къару ямыIэжу къалъытащ.

- А къэрал программэр щыгъэзэщIэн хуеяпIалъэр зэрикIарц апхуэдизу къыщIыхэтлъхьар, - жиIащ Егъэджэныгъэмкiэ, щIэныгъэмкiэ, уэзыщагъэр хъумэныкIэ Парламентым и комитетым и унафэщIым и къудзэ **Дадэ Суфадин** , - армыхъумэ я Iуэхум адэкIэ елэжьын хуэмеижу аракъым. Щэч хэмылъу, ар ящыщIущ япэ игъэщIапхъэхэм, икIи дэ дыхущIэкъунущ а программэр къэгъэщIэрэщIэжауэ къэщтэжыным.

КъБР-м и Парламентым хэт депутатхэр республикэм и цIыхухэм зэрызыхуагъазэм къызэсахэр щыгъуазэ ящыщIащ **Берд Хьэрэталий** икIи апхуэдизу щыкIэкIэ къыхуриджащ къэралым и политикэ-жылагъуэ гъащIэм, къэблагъэ хэхьныгъэхэм жыджэру хэтыну.

Парламентархэм я зэIущIэм хэту екIуэкIащ «Правительствэ сыхьэткIэ» зэджэри. Абы кърагъэблагъат КъБР-м къэрал кIуэцI Iуэхуэмкiэ и министр **Томчак Юрийрэ** КъБР-м и прокурор **Жариков Олегрэ**. Ахэр щхьэтечу тепсэльхьащ езым я унафэ щIэт Iэнатlэхэм я лъэныкъуэкIэ ди республикэм и щытыкIэр зыхуэдэм, дызэрыт зэманым екIуэкIа къэхъуакъащIэхэр зэхэгъэкIыныр зэрекIуэкIымрэ абыкIэ къайхъулIахэмрэ. Апхуэдизу абыхэм жэуап зэIуахэр иратащ депутатхэр зыгъэпIейтей упщIэхэм.

Парламент зэхуэсым къыпызыщIа зэIущIэ дыгъэгъазэм и 12-м зэрекIуэкIынымкIэ къызэуэсахэм хъыбар ирагъащIри, депутатхэр зэбгрыкIыжащ.

НЫБЭЖЬ Таисэ.

Аргуэру зы щIэпхъаджагъэ

Къэбэрдей-Балъкъэрымрэ Осетие Ищхьэрэмрэ я гъэнапкъэм деж лагъымкIэ щакъутащ щыхуэ къезышIэкI автобусыр, Пятигорск къикIыу Владикавказ хуэкIуэр.

Къэхъугъэ игъуэджэм хэкIуэдащ щIыхуих, пщIыр уIэгъэ хьуауэ сымаджэщым нагъэсащ. У гоповнэ Iу зэу къалэтащ. ЩIэпхъаджагъэр зи Iэужьыр къэхутэным, мысэхэр къэубыдыным зэгъэусэу ялэжь зэгъэунэгъу республикитIым я хабзэхьуэмэ органхэр. Следователхэм зэрыхуэгъэфащэмкIэ, къэхъугъэр теракту къэлъитапхъэщ. Залымэхьэм и сурэтыр («фоторобот») зэрагъэпэщакIэщ.

Ахъшэшхуэм зи щхьэр игъэунэзахэр

Дыгъуасэ къэрал унафэкIэ ягъэжьауаныщу щIадзащ УФ-м финансу эмкIэ и министрым и къуэдзэ Сторчак Сергей.

Абы и уэчыл Пастухов Игорь журналистхэр щыгъуазэ зэрищIамкIэ, Сторчак щэч хуащI къэралым и бюджетым щыщ ахъшэхэр кIыдыгъуну хэтауэ, а мурадыр зригъэхьулIэн щхьэкIэ «Содэксим» компаниемрэ унафэщI Захаров Викторрэ «Межрегионбанкым» и президент Волков Вадимрэ дэ1эпыкъуегъу зыхуищIауэ.

Следователхэм ябзыщIыркым зэгурыIуэу зэрыубыда, хабзэмебэкъуа гупым я «жыпым» иральхьауэ ялытэ къэрал ахъшэр зыхуэдизыр - ар доллар мелуан 43-м щIегъу.

Пакистаныр къызыхаку

Лъэпкъэм (Великобританием и колониеу щытахэм) я Зэгухьэныгъэм хэтхэм унафэ къащтащ Пакистаныр къызыхэзгъэкIыну.

Абы къызыхэкIар мы къэралым и президент Мушэрраф и щIыналъэм щIэ я хуэ щытыкIэ ткIийр кIигъэтIэсхьэну зэримыдагъэ. Къэрал 53-рэ зыхьыхэ а Зэгухьэныгъэм игъэхьэзыра тхыльым кIыхьэригъэльагъуэмкIэ, Пакистаным зыуи кIридзакъым зэпыщIэныгъэфIхэр зэхуэзыIэ къэралыгъуэхэм я политикэ унафэхэр гъэзэщIэныр. Ар гульытэнщIэу къэбгъанэ мыхъун мыхъумыщIагъэщ.

(ИТАР-ТА СС).

Мы махуэхэм

Щэкiуэгъуэм и 24, *щэбэт*

◆Щэкiуэгъуэм и 24 - 30 махуэхэм Москва щекIуэкIынущ «Театрымрэ сабийхэмрэ» зыфIаща гуфIэгъуэ дауэдапщэхэр.

◆Щэкiуэгъуэм и 24 - дыгъэгъазэм и 2 махуэхэм Гвадалахарэ (Мексикэм) щыIэнущ дунейпсо тхыльэ жарымыкIэ.

◆Дыгъэр къыщIэкIащ сыхьэти 7-рэ дакъикъэ 15-м, къуэдзэжынущ сыхьэт 16-рэ дакъикъэ 33-м.

◆Махуэм и кIыхьагъущ сыхьэти 9-рэ дакъикъэ 18-рэ.

Щэкiуэгъуэм и 25, *тхъэмахуэ*

◆Щэкiуэгъуэм и 25 - дыгъэгъазэм и 4 махуэхэм Санкт Петербург щекIуэкIынущ операэ уэрэджыIакIуэхэм я урысейпсо эпхеуэ.

◆Илъэс 290-кIэ уэзIэбэгъкIыжмэ, къалъхуащ урыс драматург, усакIуэ, театрым и лэжьакIуэ щ1эрыIуэ, классицизмэм и лIыкIуэ Сумароков А.П., апэ дыдэу литературэ журнал («Бжьэ лэжьакIуэшхуэ» и щIэу) щыдэзыгъэкIыгъар.

◆Илъэси 120-кIэ уэзIэбэгъкIыжмэ, къалъхуащ ВАСХНИЛ-м и апэ президент, биолог, генетик, географ щ1эрыIуэ Вавилов Н.И. Абы и фэеплъу щэкIуэгъуэм и 25 - 30 махуэхэм Москва къыщызэрагъэпэщынущ щIэныгъэлIхэм я дунейпсо зэхуэс.

◆1921 гъэм Налшык къыщызэIуахащ Къэбэрдей лъэпкъым и Советхэм я апэрей съездыр.

◆Тхаликъуэ, литературэ критик, УФ-м щэнхабзэмкIэ щIыхь зиIэ и лэжьакIуэу щыта Шэвлокъуэ Пётр къыщалъхуа махуэщ (1927 - 1998).

◆Дыгъэр къыщIэкIынущ сыхьэти 7-рэ дакъикъэ 16-м, къуэдзэжынущ сыхьэт 16-рэ дакъикъэ 33-м.

◆Махуэм и кIыхьагъущ сыхьэти 9-рэ дакъикъэ 17-рэ.

Щэкiуэгъуэм и 26, *бгъэщхэ*

◆Илъэси 195-кIэ уэзIэбэгъкIыжмэ (1812 гъэм, щэкIуэгъуэм и 26 - 28 махуэхэм) Кутузов М.И. зи пашэ урысыдзэм Березинэ псым и деж удынышхуэ щридзауэ щытащ икIуэтыж франджы армэм, пащтыхь Наполеон Бонапарт зи Iэтащхьэм.

◆Щэкiуэгъуэм и 26 - 27 махуэхэм Брюссель (Бельгие) щызэхэсхэзынущ Евросоюзым хэт къэралхэм я лIыкIуэхэр мэкъумэш, бдзэжьыкIэ, гъэхъун Iуэхуэхэм тепсэльыхьыну я мураду.

◆Щэкiуэгъуэм и 26 - 29 махуэхэм Москва щIэ «Экспоцентр» комплексым щекIуэкIынущ ухуакIуэхэм я дунейпсо зэхуэсэрэ гъэлъэгъуэныгъэ эмылIэужьыгъуэхэмрэ.

◆Дыгъэр къыщIэкIынущ сыхьэти 7-рэ дакъикъэ 18-м, къуэдзэжынущ сыхьэт 16-рэ дакъикъэ 32-м.

◆Махуэм и кIыхьагъущ сыхьэти 9-рэ дакъикъэ 14-рэ.

Пэлъэмэтэр зыгъэгъэхьагъэр **ТХЬЭМОКIУЭ Барэсбийрэ.**

Лъэпкъ Iуущыгъэ:

УзимылIым лIы ущыхъукъым.

Гу зылъытапхъэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым Щэнхабзэмкiэ, спортымкiэ туризмэмкiэ, цIыхубз хъыбарегъащIэ Iэнатlэхэмкiэ и комитетым хъыбар фегъащIэ КъБР-м и Парламентым и деж щыIэ Щ1алэгъуэлэ палатэм Бахъсэн къэлэ округым, Прохладнэ къалэ округым, Дзэлыкъуэ, Аруан, Iуащхьэмахуэ муниципальнэ районхэм я жылагъуэ Iуэхущ1ап1эхэм къабгъэдэкIыу хэтыныхэр зэриутхымкIэ.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым и деж щыIэ Щ1алэгъуэлэ палатэм теухуа Положениэм къызэригъэувым хуэдизу жылагъуэ зэгухьэныгъэхэм ягъэхьэзыра документхэр 2007 гъэм дыгъэгъазэм и 10-м нэсыкъу кIыхьахьщ.

КъБР-м и Парламентым и пресс-Iуэхущ1ап1э.

●Лэскэн куейм

МащIэ–мащIэу и Iуэху хегъэщI

ЦIыХУ мини 8-рэ 400-м щIигъу зыщыпсэу Арщуданыр ди республикэм и къуэжьашхуэхэм ящыщщ. Къуажэ администрацэм и унафэщI Иуаз ФатIимэ зэрыжиIэмкIэ, Къэбэрдей-Балъкъэрым и Президент Къаночкъуэ Арсен и нэIэ тету мы зэманым ноужь щIэкIэ жылэм дащIыхь спорт комплексым. Илъэс зыбжанэкIэ дызэIэбэжьыжмэ, Арщуданэ сымаджэщыр куейм щыIэхъуэфIхэм хабжэу щытащ. Иджыпсту республикэмрэ къуажэмрэ я унафэщIхэр зэгъусэу нужь иныащ сымаджэщым иIа зэрыжиIымрэ тепIуащ дахэм рэ ирагъэгъуэтыжыну: унэм екIуэлIэ бжьамиихэр щIэкIэ яхъуэжащ, унэ кIуэцIхэр зыхуэ хуагъаз. А лэжьыгъэм текIуэда мыльку-мкIэ къадэIэпыкъуащ КъБР-м и Президент Къаночкъуэ Арсэнрэ транспортымрэ связымкIэ, гъуэгу хозяйствэмкIэ и министр Сунш Ануарбийрэ.

Елэжьащ къуажэм дэт езанэ курыт еджапIэр щIымахуэм хуэгъэхъазырымкIи ар зэрагъэпIыыр щIэкIэ зэрахъуэкIащ. Апхуэдизу къагъэщIэрэщIащ къуажэ администрацэм и унэрэ. Мы лэжьыгъэр езыхэм я къарурэ зэфIагъэкIащ.

Къуажэ кхъэхэм я Iухъэпк1эхэр зэгъэс щIащ, абы хэмылъу, абы хэм екIуэлIэ гъуэгухэм асфальт трапъхащ. Арщуданэ къуажэм псы зрикIуэ бжьамиихэм щыщ куэд щахъуэжащ, абы и фIыгъэкIэ нэхъ къызэрэпэща хъуащ къуажэм.

ЛЪОСТЭН Музэ.

Фигу къыдогъэкIыж 2008 гъэм и ящэ илъэс ныкъуэм къыфIэрыхьэну газетхэм, журналхэм Iэ тедзэныр зэрекIуэкIыр.

Илъэс ныкъуэм газетым и уасэщ сом 342-рэ кIэпIейкIэ 84-рэ. «Адыгэ псалъэм» Iэ щытевдзэ хуэнущ республикэм и пощт Iуэхущ1а-

Ди индексыр 51531

«Адыгэ псалъэр» къыфIэрыхьэну фыхуэймэ

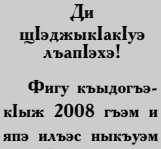

Ди щIэдзыкIакIуэ лъапIэхэ!

Дадэ ХьэмытIэ, Амщыкъуэ ХьэкIулинэ сымэ КъБР-м и Президентым ирегъблагъэ.
Сурэтыр **МАМИЙ Руслан** *триХащ.*

Лэжьыгъэм и лIыхъужьхэм Президентым щIыхь дамыгъэр иратыж

КъБР-м и Президентым и пщэ зэрыриIтхьаи ипкъ иткIэ, республикэм Лэжьыгъэмрэ социальнэ зыужьыныгъэмкIэ и министерствэм зыщIигъакъуэри Москва игъэкIуащ Социалист Лэжьыгъэм и Лыхъужьхэмрэ Лэжьыгъэ ЩIыхь орденым и нагъыщэ псори зиIэхэмрэ зыхэт делегацэр. Абыхэм ящыщу щы - Ахъуэхъу Анатолэ, Амщыкъуэ ХьэкIулинэ, Дадэ ХьэмытIэ сымэ хэтащ «Урысейм и лэжьыгъэ щIыхь» Урысейпсо жылагъуэ зэгухьэныгъэм «Лэжьыгъэм и Лыхъужь» щIэр Урысейм зэрыщагъэувр илъэс 80 зэрырикъуэм теухуауэ къызэригъэпэща гуфIэгъуэ зэIущIэм. Ар Союзхэм я Унэм и Колоннэ залым щекIуэкIащ. Абы щызэхэсат УФ-м и субъектэ 60-м щIигъуэм я лIыкIуэхэр, Молдовэм, Украинэм, Къзахъстаным, Белоруссием къикIахэр. Мы зэIущIэм хиубыдэу делегатхэм ирагъэзыхэр дзэпкIэ щалэжьыну я мурадхэм тепсэльыхьащ.

Амщыкъуэ ХьэкIулинэрэ Дадэ ХьэмытIэрэ Президентым хуаIуэтащ езыхэр илъэс ЩэджкIэ ЩыпхъэкIэ ЩыкIэ ЩыкIэ Щ1ыгъуэ ныкъуэкIэ щылэжьа «Налшык» совхозым зэфIэкI Щ1ыхь орденым и нагъыщэ псори зиIэ, Налшык щыщ Амщыкъуэ ХьэкIулинэрэ Тэрч районым щыщ, Социалист Лжьыгъэм и Лыхъужь Дадэ ХьэмытIэрэ.

«Фэ фи гуащIэкIэ республикэм и экономикэр зэтебгъуэащ, Иджы дэ ди къалэныр - фэ вгъэтIылъа лъабжьэр дгъэбэгъуэнырщ», - КъБР-м и Правительствэм и Унафэщым и къуэдзэ Дыщэкi Мадинэ щIыгъуэ хьащIэкIэхэр щригъэблагъэм жиIащ Къаночкъуэ Арсен.

- Мыр зи фIыщIэр сэракъым, наградэр фэращ къэзылэжьар, - къыхигъащащ Президентым, Дадэ Хьэмытi1э щIыхь дамыгъэр къыщыIихым.

- Мы зы илъэс кIуам зэфIэгъкIа къудейхэмкIэ уэ ар къэбгъжащ. Налшык иджы хуэдэу зэи дахэу щытакъым, абы къыщызэIуаха школхэр-щ!.. - пидзыжащ абы Амщыкъуэ ХьэкIулинэ.

КъБР-м и Президентыр делегацэр къалащхьэм зэрыщыIам, зыхэта Iуэхуэхэм зэIупщIащ, республикэм дзэпкIэ щалэжьыну я мурадхэм тепсэльыхьащ.

Амщыкъуэ ХьэкIулинэрэ Дадэ ХьэмытIэрэ Президентым хуаIуэтащ езыхэр илъэс 450-рэ щрикъум ирихьэлIэу къыдагъэкIа тхыльэ-альбомыр.

МЕЧИЕВ Асхьэт,
КъБР-м и Президентымрэ Правительствэмрэ я пресс-Iуэхущ1ап1эм и лэжьакIуэ.

●КъБР-м и Правительствэм

Зеиншэхэм папщIэ жылагъуэ транспортыр пщIэншэ ящI

КъБР-м и Правительствэм и зи чэзу зэIущIэм унафэ къыщащтащ жылагъуэ транспортым и лъэныкъуэкIэм зэрыгъэлъагъэхэм теухуа республикэ законым дэщIыгъуэныгъэхэр хэлъхьэным теухуауэ. Апхуэдизу абы щыдалыгъащ «2007 - 2012 гъэхэм Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм псэупIэ унэхэр капитальнэу щызэгъэпэщыжынымрэ» программэм и проектыр.

Жылагъуэ транспортым и лэжьэкIэм пыщIа зэхъуэжьынымкIэхэр теухуауащ нурыт, курыт-специальнэ еджапIэхэм, еджапIэ нэхъыщхьэхэм щIэс зеиншэхэм, адэ-анэм я жьауэм щымытыжу къэнахэм ящыщу зи ныбжьыр илъэс 18 -23-м итхэр жылагъуэ транспортымкIэ пщIэншэу я къакIуэныну хуит щыныр. Абы и лъэныкъуэкIэ апхуэдэ еджакIуэхэмрэ студентхэмрэ гъэ еджэгъуэм кIриубыдэу къалэ кIуэцIым дэт, къалэ щыхьэм кIуэ транспортымкIэ пщIэншэу къакIуэныну хуит щыныр теухуауэ КъБР-м и лэжьыгъэмрэ социальнэ зыужьыныгъэмкIэ и министр Тюбеев Альберт къыхихьыкIар Правительствэм диIыгъащ.

«2007 - 2012 гъэхэм Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм псэупIэ унэхэр капитальнэу щызэгъэпэщыжыныр» проектым и гугъу пщIымэ, ар зэщIыгъуу ягъэхьэзыращ КъБР-м Промышленностымрэ транспортымкIэ, гъуэгу хозяйствэмкIэ и министерствэм, КъБР-м Гъэсыныгъэ-энергетикэ комплексымрэ псэупIэ-коммунальнэ хозяйствэмкIэ и министерствэм. Министр Жнаев Кязым и докладым къыщигъэльэгъуащ а проектым республикэм и район куэдым щыщ псэупIэ унэу 279-рэ зэрыхагъэхьар.

КъБР-м и Правительствэм и Унафэщ1 Ярин Андрей жиIащ зэрыщыту а программэр зэрыдиныгъыр, ауэ федеральнэ центрым и чэнджэщхэр къэлъытауэ елэжьжьан зэрыхуейр.

Зэ1ущIэм апхуэдизу къыщащтащ дагъэмрэ гъэсныпхъэмрэ щрагъахьэу станцэхэр республикэм и щIыналъэм зэрыщыхагъашэм и схемэр, мэз хозяйствэхэм я лэжьэкIэр зэхъуэкIыным теухуа унафэр. Мэзым екъэлIа Iуэхуэхэм дяпэкIэ унафэ трищIыкIыныщ, а Iэнатlэм Iэлъыплъныну щIэуэ къызэрагъэпэщ Iэнатlэр - лесничествэхэр. Ахэр республикэм щыIэ мэз хозяйствэхэм я бжьыгъэм хуэдизу бгъу хьууэ щытынущ. Ап1эхэми хуэдэу, х озяйствэ къалэнхэр зыбгъэдэлъынр мэз хозяйствэхэрщ.

●Тэрч куейм

ЗаводыщIэ яухуэ

Тэрч куейм нобэм къэпIакъым чырбыш къыщыщIагъэкI езым и завод. Гъэзэгупщ1э мымащIи текIуадэу ар кърашын хуей хьурт Прохладнэ, ПсыкIэху, нэгъуэщI щIыпIэхэмри. Ауэ щыхъукIэ Тэрч кIалэм пэгъунэгъуэ чырбыш къызыхащIыкI ятIагъуэ бдлыхь щыIэт, Iуэхур зэтеублэн хуей къудейуэ арат. Заводыр къызэIуахынымкIэ жэрдэмщ къыхилъхьащ къэрычэтыщIэ Щомахуэ Заур. Абы и мурадыр диIыгъащ Къэбэрдей-Балъкъэрым и Президент Къаночкъуэ Арсен Тэрч щыналъэр къыщызэхикIуэда зэманым икIи КъБР-м Экономикэ зыужьыныгъэмрэ сатумкIэ и министерствэм пщэрыльщIащ а Iуэхум ехьэлIауэ ягъэхьэзыра инвестицэ проектым хэплъэу, ар даIыгъыну. Ухэзныгъэм текIуэдэну кредит щIыхуэр, сом мелуан 30-р, Щомахуэм къыщIащ Аждахъуэ Кошитбий зи унафэщI «Бум-Банкым». Абы и проценти 10-р хуитщыныгъэ зи гугъу тщIа министерствэм. Заводыр ухуэныр и кIэм ноблагъэ. ЩIагъэлIэхэм зэрыжаIэмкIэ, заводым зы илъэсым хуэзэу чырбыш мелуан 15 къыщIигъэкIыфынущ. Ящ щIыкIэ цIыху 50 лэжьакIуэу къащтэнущ. Iуэхур нэсу зэтраубла нэужь, абыхэм я бжьыгъэ хуэдизкIэ хагъэхьэну Iэмал ягъуэтынущ. Тэрч дащIыхь чырбыш заводым къыщIигъэкIыным ди къэнэжьыкIэхэм ди гъэунэгъуэхэм я деж щIэупщIэ щIэнущ, фIагъкIэ дагъуэнщIэу зэрыщытынум, чырбышыр гъэжьынымиджырей Iэмалыщ1эхэм тету зэрекIуэкIынум къыхэкIыу. Заводыр дызытехьэ илъэсым и мазаем лажьэу яутIыпщынэ я мурадщ.

ЛЪОСТЭН Музэ.

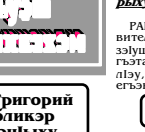

Рапо тэ Григорий республикэр зэрегъэпэщыху

КЪЭРЭШЕЙ-ШЭРДЖЭС. ***Урысейм и Президентым и полномочнэ дыдыкIуэ Урысей Ипщэм щыIэ Рапо тэ Григорий республикэм къыкIуащ. Абы щыгъуазэ зишIащ Къэрэшей-Шэрджэсыр Къэрал думэм и депутатхэр хэхьыным зэрыхуэхъэзырым.***

РАПОТЭ Григорий КъШР-м и Правительствэм и Унэм щриIэкIуэда Iэтащ1эм къыриIахэм гу лъаригъэтащ цIыхуэхэр зэдэууэ къекIуалIэ, зэпIэзэрыту хэхьныгъэхэр егъэкIуэкIыным и мыхьэнэм.

Илъэсыр икIыху

АДЫГЕЙ. ***2007 гъэр и кIэм нэсыкъ щэбэтымрэ гъхэмахуэмрэ Краснодар щекIуэкIыну жарымкIэм зи продукцэр щизыгъэкIыныхэм яящыщ Адыгейм и фермер хозяйствэхэр.***

ЩЭХУАКIУЭХЭР апхуэдэ жарымкIэм куэду йокIуалIэ. Ахэр абы езышIалIэр, дзэлыхьэхэр уасэхэр икIурабгъуэ зэрыщытырщ. Къапщтэмэ, гуэдз хьэжьгъэм зы килограммыр соми 9 - 10, дакъыкIынущ 27 - 30 я уасэу аращ, хадэхэкIри лъапIэкъым.

БлэкIа жарымкIэм ирашэлIауэ щытащ тони 190-м щIигъу продукцэ.

Кавказ Иудъэрэм щыпсэу лъэпкъхэм я хабзэр зрагъащIэ

«Урысейм и щэнхабзэ» федеральнэ программэм ипкъ иткIэ, дыгъуасэ республикэм къыщызэIуахащ Кавказ Ищхьэрэм щыпсэуэм къыдекIуэкI хабзэхэм теухуа III щIыналъэ фестивалыр.

АДЫГЕЙМ нэмыщI фестивалым хэтщ Къэбэрдей-Балъкъэрым, Къэрэшей-Шэрджэсым, Шэшэн Республикэм, Калмыкъым, Краснодар крайм я лIыкIуэхэр, псори - цIыхуи 150-рэ.

АР-м и Лъэпкъ музейм хьэщIэхэм щыгъуазэ зыщащIынущ адыгэхэм къадекIуэкI хабзэхэм, ахэр щыIэнущ лъэпкъ щыгъынныгъуэхэр Iэзэу зыщI Iэщ1агъэщI щ1эрыIуэ Стlащ Юрий и выставкэм, лъэпкъ щэнхабзэм зиужьыным пыщIа гугъуехьэм теухуа «СтIол хьурейм» хэтынущ.

УЭРДОКIУЭ Женя.

Пщlэ эыхуэсщ хэхакlуэх!
Сэ Къэбэрдей-Балъкъэрым сышыщ. Араш си хэкур икlи ар эзэрыхъужьыкlи щыlэкъым. Дэ псоми кьыт-пэщылъ lуэхуэмрэ мурадхэмрэ зэхуэдэщ. Сэ егъэлеяуэ lэджэ зэфlэзгъэзыкlыну, закон бжыгъэншэхэр къэщтэным сыхэтыну, фи гъащlэр зы напlэзкlи зэгъэфlэкlуэну фызгъэгугъэфынукъым. Ауэ зыкlи щэч кьытеэмыхьэжу нывжесlэфынущ фи сэбэп зыхэлъхэм ерыщу сыгъэрытелэжьэнур, фи гъащlэр егъэфlэкlуэнымкlи кьарууэ сиlэр зэрэсхьэлэнрэ.

Мы зэманым республикъэм щколхэр, сабий садхэр, псэуныгъэм ехьэлъа нэгъуэщlу lуэхущlапlэхэр щlэгъэхуэбжьауэ щаухуэ, егъэфlэкlуэнымкlи щауэ сиlэр зэрэсхьэлэнрэ.

Мы зэманым республикъэм щколхэр, сабий садхэр, псэуныгъэм ехьэлъа нэгъуэщlу lуэхущlапlэхэр щlэгъэхуэбжьауэ щаухуэ, егъэфlэкlуэнымкlи щауэ щыlэ.

Къэбэрдей-Балъкъэр институтым и lэщlагъэлlэхэм , къыззэрабжамкlэ, республикъэм кьыщыlэлъ дэтхэнэ зы лэжьапlэ lэнатlэмэ щыlэ.

2006 - 2007 гъэхэм республикъэм лэжьэфыну исхэм я процент 25-м щIигъуи лэжьапlэ lэнатlэ ялакьым.

Гъэ къэс лэжьапlэншэхэм къахохьэ аджапlэ зэмылlэужьыгъуэхэм кьыщlэкlахэр. Къэбэрдей-Балъкъэрым и лэжьапlэ рынкыр зэкlэ яхуэныкъуэкьым апхуэдэ щlалэхэмрэ хьыджэбзхэмрэ. Абы кьыхэкlыу махуэ кьэс щlыхуэкlи зыу зэрыс автобусу 12-15 Налшык ирокlри Москва макlуэ лэжьапlэ къэбэгъэтын папщlэ. Ди щlыналъэм йокl lэщlагъэ лъагэ зиlэ щlыхуэкlи, щlалэгъуалэр.

Рынокым тещlыхьа экономикэм ящlэкlуа а мыхьэмышlагъэхэр гъэзэкlуэжьынымкlи, жьы хъуа унэхэм щlэсхэр къыщlагъэкlыу иджыпсей фэтэр зэпэщхэм щlэгъэтlысхьэнымкlэ программэ зэхьэлъхьэн хуейуэ. Экономикэм зегъэужьынымкlи пыщlауэ ялэжьхэр псом япэу хуэунэтlауэ щытын хуейщ щыхуэхэм я гъащlэр нэхъ дахэ щlынымкlи егъэфlэкlуэнымкlи кьарууэ сиlэр зэрэсхьэлэнрэ.

Мы зэманым республикъэм щколхэр, сабий садхэр, псэуныгъэм ехьэлъа нэгъуэщlу lуэхущlапlэхэр щlэгъэхуэбжьауэ щаухуэ, егъэфlэкlуэнымкlи щауэ щыlэ.

Къэбэрдей-Балъкъэр институтым и лэжьапlэ щыlэ.

Ауэ зыкlи щэч кьытеэмыхьэжу нывжесlэфынущ фи сэбэп зыхэлъхэм ерыщу сыгъэрытелэжьэнур, фи гъащlэр

Сыкъэвы Iэнщ, Iэдакъэжьауэу сыкъыхэплъэну Къулъкъужын

Усакlуэ цlэрыlуэ, журналист Iэзэ Уэрэзей Пщымахуэ и къуэ Афлик и ныбжьыр илъэс 60 ирокъу

Гум имылъыр щхьэм къэкIыркъым

Зи усэхэмкIэ, зи журналист лэжьыгъэмкIэ ди республикэм гъунэгъу щIыналъэхэми куэд щIауэ къыщацIыху Уэрэзей Афлик 1947 гъэм щэкIуэгъуэм и 23-м Къулькъужын Ипщэ кIуажэм къыщалъхуащ. Абы дэт курыт еджапIэр кынухьу дзэми къулыкъу щищIа иужь, ар Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал университетым и тхыдэ-филологие факультетым и адыгэбзэ кудамэм щIотIысхьэ. 1973 гъэм КъБР-м и ТхакIуэхэм я союзым и жэрдэмкIэ ар лгъакIуэ Горький Максим и цIэр зэрихьэу Москва дэт Литературэ институтым. ЕкIулIэныгъэкIэ а еджапIэр кынухьу кынгъэзэжа иужь, 1978 - 1989 гъэхэм ар «Ленин гъэзэгу» газетым зэдзэкIакIуэу, корреспондент, кудамэм и унафэщIу щытащ. 1989 - 1992 гъэхэм «Iуащхьэмахуэ» журналым и кудамэм и редакторщ, 1992 - 2004 гъэхэм «Нур» журналым, 2004 - 2006 гъэхэм «Адыгэ псалъэ» газетым и редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэщ.

А псом кыдэкIуэу Афлик и къалэмыпэм кынцIокI цIыхуэхэм яку дыхьэ, гупсысэ кукIэ гъэщIа, адыгэбзэкIи урысыбзэкIи тха усэ, поэмэ куэд. Ахэр газетхэм, журналхэм кынтрадза, тхыль щхьэхуэуи кыдокI. Зыхуеджа зэдзэкIакIуэ Iэщlагъэри Iыдыгъ щIыркъым Афлик. Псалъэм пащIэ, абы зэридзэкIащ Мэзбахъуэ Елбэрд и «Щумысыжьщхьэм щIалъхьуэ» романыр, Пушкин Александр и «Кавказ гъэр» поэмэр, Лермонтов Михаил, Кулиев Къайсын, Пушкин Александр, нэгъуэщIхэми я усэхэр. Ди гуапэ зэрыхьунщи, Афлик ноби жыдэжэру матхэ.

Зи Iуэхущlафэ дахэхэр куэдым я щапхъэ тхакIуэ, журналист емынижьым, ехьулIэныгъэ иIэу и лъэпкъым кузэрэ хэпсэуну сехъэхъэру, и Iуэху еплыкIэхэм, и гурыгъуэ гурыщIэхэм ехьэлIа упщIэ зыбжанэкIэ зыхуэзгъащ.

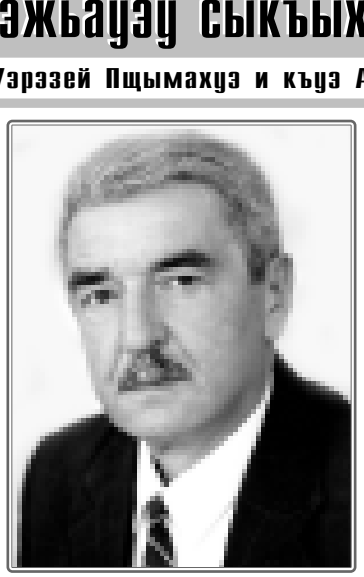

- Афлик, узыпэрыта лэжьыгъэ IэнатIэхэм я гугъу кьытхуэщIыр абыхэм щыIу нэхъ кьыхэбгъащхьэхуэкIыр кыыдженIамэ, ди гуапэт.

- Сэ лэжьэн кьыщыщIэздзаи щы зухьыжари адыгэ газетыр. Дыщеджэм щыгъуэ еплIанэ курсым и ужькIэ практикэ дызэбграгъэкIырти, нэхъыбэм Москва кьанэмэ нэхъ кьащтащ, сэ Налшык сыкъэкIуэжри «Ленин гъэзэгу» газетым сыщыIащ. Зы мазэт практикэр зэрыхьэр, ауэ гъэмахуэр икIыху абы сыщылэжащ. ЕджапIэм згъэзэжьин хуей щыхьэм, кьызжаIащ лжьыгъэ IэнатIэ зэрыщыIэр, заочнэ зезгъэщIу сылэжьэну кьысхуагъэлъэгъуащ, ауэ илъэс закъуэ кьэнжам щхьэкIэ абыи сыхэтакъым. Мазаем дыхьэ лекцэхэмрэ диплом лжьыгъэр щыпхыгъэкIын хуей зэманымрэ я зэхуакуэм дыщхьэхуитти, сыкъэкIуэжри адыгэ газетым лэжьэн щыщIэздзащ. Редакцэм сыщыIэхукIэ сэ, зэрыжаIэу, газетым и Iофри и фIэIури къэсщIащ, ущылэжьэну зэрымытынщри пасэу къызгурыIуащ.

Абы теухуауэ куэдрэ мыр сигу кьоКIыж. Мэрем пщыхьщхьэу, блыщхьэм «Iуащхьэмахуэ» журналым лэжьэн щыщIэздзэу, КIэрэф Хьэсэнбий ныщIыхьащ абы блыщхьэм щегъэжьауэ зигъэпсэхунути, кьызжиIэну. Ныщыкъэри зыкъыхэупщIу лIу: «Пщэдей щыщIэдзауэ мазэ псокIэ сыщхьэхунтщ», - щыжиIэм, «Уей, Хьэсэнбий, сэ пщэдей щыщIэдзауэ си гъащIэ псокIэ сыщхьэхуитым», - жысIаеу щытащ. Зы тIэкIурэ нэхъ мыхъуми газетым и кьыдэкIыкIэм щыгъуазэ щIыхьум кьыгурыIуэнущ махуэ кьэс газетыщIэ дунейм кьытехьэн щыхуейкIэ, абы зыгъэпсэхупIэ кьуэзримытыр, узэрыригъэшыр.

- ЗдзэкIакIуэу, корреспондент, кудамэм и унафэщIу илъэс 10-кIэ ущылэжьа «Ленин гъэзэгу» газетым и редакцэр ихъуэжьну дауэ утеГушхуат?

- Уэрэ зэрыщIэщи, газетым сатыр бжыгъэм фIэкIа и зэгуэрыщI птхыну зэманым кьыпхуигъэнэжыркъым. «Iуащхьэмахуэ» журналым сыщрагъэблагъэм, зыгуэрхэр стхыну абы нэхъ сызэрыщыкъуэсынум Iуэхум сытригъэгушхуащ.

Абы кьыкIэлыкIуэу «Нур» сабий журналым сыкIэуну кьыщызэпхIэым, абыи илъэс пщыкIутIкIэ сыщылэжьащ. ИужькIэ «Адыгэ псалъэ» газетым и редактор нэхъыщхьэ Хьэфыщ Мухьэмэд «газетым згъэзэжьин хуей щыхьэм, кьызжаIащ лжьыгъэ IэнатIэ зэрыщыIэр, заочнэ зезгъэщIу сылэжьэну кьысхуагъэлъэгъуащ, ауэ илъэс закъуэ кьэнжам щхьэкIэ жиIэри, апхуэдэ щыкIэкIэ газетымкIэ сунэтIыжа хьауащ. Абы зы махуи сыхуэтхакъым. Мазаем дыхьэ лекцэхэмрэ диплом лжьыгъэр щыпхыгъэкIын хуей зэманымрэ я зэхуакуэм дыщхьэхуитти, сыкъэкIуэжри адыгэ газетым лэжьэн щыщIэздзащ. Редакцэм сыщыIэхукIэ сэ, зэрыжаIэу, газетым и Iофри и фIэIури къэсщIащ, ущылэжьэну зэрымытынщри пасэу къызгурыIуащ.

Абы теухуауэ куэдрэ мыр сигу кьоКIыж. Мэрем пщыхьщхьэу, блыщхьэм «Iуащхьэмахуэ» журналым лэжьэн щыщIэздзэу, КIэрэф Хьэсэнбий ныщIыхьащ абы блыщхьэм щегъэжьауэ зигъэпсэхунути, кьызжиIэну. Ныщыкъэри зыкъыхэупщIу лIу: «Пщэдей щыщIэдзауэ мазэ псокIэ сыщхьэхуитщ», - щыжиIэм, «Уей, Хьэсэнбий, сэ пщэдей щыщIэдзауэ си гъащIэ псокIэ сыщхьэхуитым», - жысIаеу щытащ. Зы тIэкIурэ нэхъ мыхъуми газетым и кьыдэкIыкIэм щыгъуазэ щIыхьум кьыгурыIуэнущ махуэ кьэс газетыщIэ дунейм кьытехьэн щыхуейкIэ, абы зыгъэпсэхупIэ кьуэзримытыр, узэрыригъэшыр.

- ЗдзэкIакIуэу, корреспондент, кудамэм и унафэщIу илъэс 10-кIэ ущылэжьа «Ленин гъэзэгу» газетым и редакцэр ихъуэжьну дауэ утеГушхуат?

- Уэрэ зэрыщIэщи, газетым сатыр бжыгъэм фIэкIа и зэгуэрыщI птхыну зэманым кьыпхуигъэнэжыркъым. «Iуащхьэмахуэ» журналым сыщрагъэблагъэм, зыгуэрхэр стхыну абы нэхъ сызэрыщыкъуэсынум Iуэхум сытригъэгушхуащ.

Абы кьыкIэлыкIуэу «Нур» сабий журналым сыкIэуну кьыщызэпхIэым, абыи илъэс пщыкIутIкIэ сыщылэжьащ. ИужькIэ «Адыгэ псалъэ» газетым и редактор нэхъыщхьэ Хьэфыщ Мухьэмэд «газетым згъэзэжьин хуей щыхьэм, кьызжаIащ лжьыгъэ IэнатIэ зэрыщыIэр, заочнэ зезгъэщIу сылэжьэну кьысхуагъэлъэгъуащ, ауэ илъэс закъуэ кьэнжам щхьэкIэ жиIэри, апхуэдэ щыкIэкIэ газетымкIэ сунэтIыжа хьауащ. Абы зы махуи сыхуэтхакъым. Мазаем дыхьэ лекцэхэмрэ диплом лжьыгъэр щыпхыгъэкIын хуей зэманымрэ я зэхуакуэм дыщхьэхуитти, а ятIонэ зэрыщыкъуэсынум хуэдиз зыри щыIэкъым.

Газетым сыщыщагъащIэм гупыфIу щытащ абы щылажьхьэхэр. ТIыхьужь Зэмахъ деж пропагандэмкIэ кудамэм сагъаKIуэри абы сыщыIащ. Сыт и лъэныкъуэкIи кьыдэгъэпэкъуну хьэщIэ, сэ ныбжьыр зэрыгъэгъуащ, ауэ илъэс закъуэ щIыхьум сэ фIы куэд дэслъэгъуащ, Iэджэм сыхуигъэсащ. Зи сщыгъупщэжьинкъым а щIыхьр.

- Уи усэхэм, ахэр щIыхьхуэхьэсаущ кьыдэбгъэкIа гхыльхэм ящыщу сыт хуэдэхэм нэхъ унту яхуэзэгъа?

- Унту хуэзэгъауэ тхыль кьыдэгъэкIыгъуейщ, псом хуэмыдэу ди зэманым. Ауэ, усэкIэ къапщтэмэ, «Iуащхьэжь» жыхуиIэ усэр ящыщщ нэхъ сигу ирихьыжхэм. ИтIанэ зэсэ, институтым сыщIэсу стхауэ щыта «КъуэхьпIэм и пшэпIльым щыпхишыгрэ гъуэгу» усэр. Абы и тхыкIэ хьэари гъэщIыщIэ дунейм кьытехьэн щыхуейкIэ, абы зыгъэпсэхупIэ кьуэзримытыр, узэрыригъэшыр.

- ЗдзэкIакIуэу, корреспондент, кудамэм и унафэщIу илъэс 10-кIэ ущылэжьа «Ленин гъэзэгу» газетым и редакцэр ихъуэжьну дауэ утеГушхуат?

- Уэрэ зэрыщIэщи, газетым сатыр бжыгъэм фIэкIа и зэгуэрыщI птхыну зэманым кьыпхуигъэнэжыркъым. «Iуащхьэмахуэ» журналым сыщрагъэблагъэм, зыгуэрхэр стхыну абы нэхъ сызэрыщыкъуэсынум Iуэхум сытригъэгушхуащ.

Абы кьыкIэлыкIуэу «Нур» сабий журналым сыкIэуну кьыщызэпхIэым, абыи илъэс пщыкIутIкIэ сыщылэжьащ. ИужькIэ «Адыгэ псалъэ» газетым и редактор нэхъыщхьэ Хьэфыщ Мухьэмэд «газетым згъэзэжьин хуей щыхьэм, кьызжаIащ лжьыгъэ IэнатIэ зэрыщыIэр, заочнэ зезгъэщIу сылэжьэну кьысхуагъэлъэгъуащ, ауэ илъэс закъуэ щIыхьум

Зыгъэпсэхугъуэ махуэм

Малъхъэдис

Шей фефэ

●Фэ фщIэрэ?

ШЕЙМ нэхъро нэхъыбэу ираф (псым кIыщIэнэмыщIа) щыIэкъым. Махуэ кIэзс дунейм щагъэкIуащ шенбжьэ мелардибгъум нэс. Ныбжьыщхуи иIэщ абы. Ильэс миниш хуэдизкIэ узэIебэкIыжмэ, Китайм и мэкъумэшIэхэр губгъуэм щылажьэр т Махуэр хуабэ дыдэти, псы къэкIуэ Iаефэрэ абы зыщакъымэрт. Зы гуп хьэсэбгъум щыт жыг кIуацэ мыиным щIэтIысхьащ. А жыгым кIыпхъури, зы щIалэм ириф шей пщтырым тхьэмпIэ кIыхьэхуащ, занщIэуи ириащ. ЕIубри, иry ирихьащ, и гукъыдэжрэ кIыIэтащ. А махуэм кIыщыщIэдзауэ а жыг тхьэмпIэр и псым хадзэу щIадзащ, аращ шейм къежьапIэ хуэхъуар.

Иджы нобэ шейр щагъэкI дунейм и щIыпIэ куэдым. Псом хуэмыдэу ар фIыуэ щохьу Китайм, Индиеи, Пакистаным, Шри-Ланкэм, Японием, Индонезием, Абхъазым, УФ-м и Краснодар крайм. Аращ и закъуэ шей зэмылIэжьмкIуэ щIэтIысхьащ. Шей гъуриIо нэхъ инхэр здэщыIэр Бирмэмрэ Вьетнамымрэщ (метри 10-м нэскIэ докIей). Ауэ шей нэхъыфIщIыхьыр Индиемрэ Шри-Ланкэмрэщ. Шей щхьэуантIэхэм щыщ нэхъыфIу ябж Китайм къыщыкIхэр. Гъэ къэс дуней псом къыщрахьэлIэж шей тонн мелуаным нэблагъэ.

Шейр Европэм къыщысар XVII лIэщIыгъуэрщ, ауэ адыгэхэм ар ижь-ижьыж льандэрэ ираф. Абыхэм къагъэсэбэлIырт аIуей гъурыщ (рододендрон), бырэтIинагъуэр (мята полевая), гъэжьдущэу (зверобой), дадийр (душица), хьэщыбанэр (шиповник), нэгъуэщIэхэр.

Шейр щыхуэм и Iэмпхьэпхьым сэбэпышхуэ хэсхьу. Абы уи гукъыдэжьыр кьеIэж, льынтхуэ хэр егъэбыдэ икIи льыр тэмэму щыIэкIуэ зекIуэ зекъабзэ, уэ зэмылIэужьыгъуэхэр пщхьэщхьэ, микроблохэр еукI, льатэр, кIэтIийр нэхъыфIу егъэлажьэ, псыхуэлIэр иregъэжI. Абы витаминхэр, псом хуэмыдэу С-р, Р-р, микроэлементхэр, Iэпкьлъэпкьым и дежкIэ мыхьэнэшхуэ зиIэ нэгъуэщI пкъыгъуэхэр хэлъщ.

Иджы шейр зэрызэхэпщIэнэм, абы хэплъхьэнухэм теухуауэ. Псом япэу мыпхуэ эдэ зы Iуэху гъуэкIэ сывдэгу эщэнут. Сэ ильэс тIощ и пэкIэ фошыгъу диабет сиIэ у къажъта т, дохутыр, тыкуэн хэ хаи срагъэбыдылIат. Ауэ зы махуи сыкIуэнкым, удохэр зджыуэ щIэздзащ, ахэр шейм хэсльхьэурэ сефэуи къэзублащ, нобэр къыздэсми софэ. Иджы ар зэрысщIыр. Япэу езы шейр щIыжьыгъуэ зэкIэмкIэ зыхьольхьэ: шри-ланкэ (цейлон) шей тхьэмпIэр, индие шей щабэр, китай шей удзыфэр, красноДар шей фIыцIэр зэхъуэдизу, абы гъусэ хуэощI гъуэжьыдзыр, дадийр, бэрэтIинагъуэр, хьэмкIытIыр (гъэгъамрэ тхьэмпIэмрэ зэщIэлъу, и пхьэщхьэмыщхьэр), хьэцыбанэр (и пкIыр, льабжьэр, пхьэщхьэмыщхьэр), бзиирхуэ (и гъэгъар), мамкъутыр (и тхьэмпIэр), сэрымэр, фIарийр, къэнздиэзэр, санэ тхьэмпIэр, губгъуэджэдгъ- тхьэмпIэ кIыхьэхуащ, занщIэуи иriащ. ЕIубри, иry ирихьащ, и гукъыдэжрэ кIыIэтащ. А махуэм кIыщыщIэдзауэ а жыг тхьэмпIэр и псым хадзэу щIадзащ, аращ шейм къежьапIэ хуэхъуар.

Иджы нобэ шейр щагъэкI дунейм и щIыпIэ куэдым. Псом хуэмыдэу ар фIыуэ щохьу Китайм, Индиеи, Пакистаным, Шри-Ланкэм, Японием, Индонезием, Абхъазым, УФ-м и Краснодар крайм. Аращ и закъуэ шей зэмылIэжьмкIуэ щIэтIысхьащ. Шей гъуриIо нэхъ инхэр здэщыIэр Бирмэмрэ Вьетнамымрэщ (метри 10-м нэскIэ докIей). Ауэ шей нэхъыфIщIыхьыр Индиемрэ Шри-Ланкэмрэщ. Шей щхьэуантIэхэм щыщ нэхъыфIу ябж Китайм къыщыкIхэр. Гъэ къэс дуней псом къыщрахьэлIэж шей тонн мелуаным нэблагъэ.

Шейр Европэм къыщысар XVII лIэщIыгъуэрщ, ауэ адыгэхэм ар ижь-ижьыж льандэрэ ираф. Абыхэм къагъэсэбэлIырт аIуей гъурыщ (рододендрон), бырэтIинагъуэр (мята полевая), гъэжьдущэу (зверобой), дадийр (душица), хьэщыбанэр (шиповник), нэгъуэщIэхэр.

Шейр щыхуэм и Iэмпхьэпхьым сэбэпышхуэ хэсхьу. Абы уи гукъыдэжьыр кьеIэж, льынтхуэ хэр егъэбыдэ икIи льыр тэмэму щыIэкIуэ зекIуэ зекъабзэ, уэ зэмылIэужьыгъуэхэр пщхьэщхьэ, микроблохэр еукI, льатэр, кIэтIийр нэхъыфIу егъэлажьэ, псыхуэлIэр иregъэжI. Абы витаминхэр, псом хуэмыдэу С-р, Р-р, микроэлементхэр, Iэпкьлъэпкьым и дежкIэ мыхьэнэшхуэ зиIэ нэгъуэщI пкъыгъуэхэр хэлъщ.

Иджы шейр зэрызэхэпщIэнэм, абы хэплъхьэнухэм теухуауэ. Псом япэу мыпхуэ эдэ зы Iуэху гъуэкIэ сывдэгу эщэнут. Сэ ильэс тIощ и пэкIэ фошыгъу диабет сиIэ у къажъта т, дохутыр, тыкуэн хэ хаи срагъэбыдылIат. Ауэ зы махуи сыкIуэнкым, удохэр зджыуэ щIэздзащ, ахэр шейм хэсльхьэурэ сефэуи къэзублащ, нобэр къыздэсми софэ. Иджы ар зэрысщIыр. Япэу езы шейр щIыжьыгъуэ зэкIэмкIэ зыхьольхьэ: шри-ланкэ (цейлон) шей тхьэмпIэр, индие шей щабэр, китай шей удзыфэр, красноДар шей фIыцIэр зэхъуэдизу,

●Щыхьшхуэхэм я гупсысэхэр

Уи напэм къыпхуимыдэ умыщIэ

Зи зэхэщIыкIыр льагэ цIыхум зыхуищIыкъур езым хэпщI, ауэ цIыху икIэм кIыльпхъэхэр пщIэ-гъэщIэхращ зыхэпльщ.

Конфуций.

Лажьыгъэм уи гур хуэзIухамэ, ар щIэзэфIуамрэ зыкъыфIын щхьэзусгъуэ къыпплъыкъуэкIын хуейкъым.

Бетховен Людвиг.

Зы мыхьэнэшхэм игъэгуфIэ дэтхэнэри мыхьэнэ зимыIэм игъэнэщхьеифынуц.

Талмуд.

ГъащIэ насыпыкIэ щыIэкъым, щыIэр махуэ насыпыфIэщ.

Пьер Адольф.

Уи напэм къыпхуимыдэ умыщIэ, пажьм темыхуэ жумыIэ; абы утемэ, гъащIэм къыпхуигъэуф къалэнхэр пхуэгъэзэщIэнущ.

Аврелий Марк.

УзэхэзымыщIыкIынут удэгуэшIэрэн нэфрым уэзджынэ хуэбгъэблэнри тIури зыщI.

Буаст Пьер.

ЩIэныгъэ зыбгъэдэмыпIу гупсысэ жуэ зиIэм дамэ тетщ, ауэ лъакъуэ щIэткъым.

Жубер Жозеф.

Жьыуэхуэ нэужь, пщIэ къыпхуащIын папщIэ, зи щхьэцу тхъуар гъэпIапIэ.

Аттар.

●Ди хьэщIэщым

МУЛАЙ Алихъан:

Къафэхэм къагъэлъагъуэ лъэпкъым и псэукIэр

Мулай Алихъан Джорэш фестивальым адыгэ хэрэдыжь щыжеIэ. *2006 гъэ*

Мулай Алихъан КъБР-м щIыхь зиIэ и артистщ, иныж 21-кIэ «Кабардинка» къэрал академическэ ансамбым и къэфакIуэу щытащ, нужьрей илъэс 15-м «Шэджэм псыкъелъхьэр» ансамблым и художественэ унафэщIщ. 2004 гъэм ар Иорданием ираГъэблагъэри, щIалэгъуэгъэр щызэхуэсу абы щыIэ «Нади Ахьли» клубым нэгъэсагъэ щылажьащ. Нобэ Мулайр къэбзэблэгъащ абы зэрыщыIэжьам, хамэ щIыналъэ псэуплI зыхуэхъуа ди лъэпкъыгъуэм я псэукIэм, ди лъэпкъым и псым хадзэу щIадзащ, аращ шейм къежьапIэ хуэхъуар.

Иджы нобэ шейр щагъэкI дунейм и щIыпIэ куэдым. Псом хуэмыдэу ар фIыуэ щохьу Китайм, Индиеи, Пакистаным, Шри-Ланкэм, Японием, Индонезием, Абхъазым, УФ-м и Краснодар крайм. Аращ и закъуэ шей зэмылIэжьмкIуэ щIэтIысхьащ. Шей гъуриIо нэхъ инхэр здэщыIэр Бирмэмрэ Вьетнамымрэщ (метри 10-м нэскIэ докIей). Ауэ шей нэхъыфIщIыхьыр Индиемрэ Шри-Ланкэмрэщ. Шей щхьэуантIэхэм щыщ нэхъыфIу ябж Китайм къыщыкIхэр. Гъэ къэс дуней псом къыщрахьэлIэж шей тонн мелуаным нэблагъэ.

Шейр Европэм къыщысар XVII лIэщIыгъуэрщ, ауэ адыгэхэм ар ижь-ижьыж льандэрэ ираф. Абыхэм къагъэсэбэлIырт аIуей гъурыщ (рододендрон), бырэтIинагъуэр (мята полевая), гъэжьдущэу (зверобой), дадийр (душица), хьэщыбанэр (шиповник), нэгъуэщIэхэр.

Шейр щыхуэм и Iэмпхьэпхьым сэбэпышхуэ хэсхьу. Абы уи гукъыдэжьыр кьеIэж, льынтхуэ хэр егъэбыдэ икIи льыр тэмэму щыIэкIуэ зекIуэ зекъабзэ, уэ зэмылIэужьыгъуэхэр пщхьэщхьэ, микроблохэр еукI, льатэр, кIэтIийр нэхъыфIу егъэлажьэ, псыхуэлIэр иregъэжI. Абы витаминхэр, псом хуэмыдэу С-р, Р-р, микроэлементхэр, Iэпкьлъэпкьым и дежкIэ мыхьэнэшхуэ зиIэ нэгъуэщI пкъыгъуэхэр хэлъщ.

Иджы шейр зэрызэхэпщIэнэм, абы хэплъхьэнухэм теухуауэ. Псом япэу мыпхуэ эдэ зы Iуэху гъуэкIэ сывдэгу эщэнут. Сэ ильэс тIощ и пэкIэ фошыгъу диабет сиIэ у къажъта т, дохутыр, тыкуэн хэ хаи срагъэбыдылIат. Ауэ зы махуи сыкIуэнкым, удохэр зджыуэ щIэздзащ, ахэр шейм хэсльхьэурэ сефэуи къэзублащ, нобэр къыздэсми софэ. Иджы ар зэрысщIыр. Япэу езы шейр щIыжьыгъуэ зэкIэмкIэ зыхьольхьэ: шри-ланкэ (цейлон) шей тхьэмпIэр, индие шей щабэр, китай шей удзыфэр, красноДар шей фIыцIэр зэхъуэдизу,

●Хьэуэхъу

Ахуэмгъуэт Инал и къуэ Iэдэм пщэдей къыщалъхуа махуэщ, ильэсих прокъурп, дохъуэхъу

Ди щIалэ гъэфIэн цыкIуи уи махуэр дыгъэпсу, уи уафэр къащхъуэрэ уи щIылъэр щхъуантIэу, акъыпрэ Iуэ хущIафэ дахэрэ зыбгъэдэлъ хэкуI нэс къыпхэсыжьну, нэхъыжьхэр бгъэгуфIэрэ нэ хъыщIэхэм уращапхъэу, лъэпкъыр, къыбдалъхуахэр бгъэгушхуэу упсэуну дынохъуэхъу!

Уи адэ къуэш Хъалилрэ абы и щхьэгъуэ Лейларэ.

●Гушы1эхэр

Куэдрэ укъыззэжьэнщ

БАЖЭМ дж эджьейр кIыпубыдауэ, ишхыну зыщIгъэхьэзырым, лей къызытехьэр къэлъыIуащ:

- Сэ яджырэ сыщIыкIуц, сумыщIы. Сиф пIэкIэ си адэ-анэр къыпхуэсщэнщи, уи ныбэр нэхъ из хъунщ.

Бажэр егупсысащ, джэджьейм жиIар и фIэщ хъури, иутIыпщыжащ.

Джэджьейр бажэр здылъэмыIэсын лъагаIэм къытетIысхьауэ мэдыхэшх:

- Си адэ-анэр къыщыкIуэнум куэдрэ уе:жьэн хуей хъу - нущ, бажэжь, сэ инкубаторым сыкъыщрашащ.

Упсэу?

ПШАГЪУЭ Щ Цыжьбанэр щых ипсэм щхьэщысщ маджэри:

- Дыгъужь. Сызэхэпхрэ, дыгъужь?

Абы и гъунэгъуу зы шыхьэ мэхъуакIуэри мэгъуэтIымэ:

- Уи жьэр убыд, армыхъу сыноу энщи, хьинтIржьисэу щыхупIэм урезгъэхьэхынщ.

А Iыжьмэ емыдыдэу зы щыхьэбанэр аргуэру маджэ:

- Дыгъужь, упсэу, дыгъужь?

Щыжьыр къыщIопхъуэри щыжьбанэм еуэну зыщигъэхьэзырым, модрейм зыщIедэзэри, ар щыхупIэм йохуэж.

Цыжьбанэр аргуэру щыхупIэм щхьэщысщ:

- Шы, ей, шы, упсэу? - жиIэу джэуэ.

● Псалъэжьхэр

Зэныбжьэгъугъэм бгыр екъутэ

♦ Хэкумрэ анэмрэ зэи шэч къатумыхьэ. ***Адыгей.***

♦ Зи хэку имысыжьым насып иIэкъым. ***Шапсыгъ.***

♦ Зэныбжьэгъугъэм бгыр екъутэ. ***Осетин.***

♦ Лэжьыгъэ зимыIэм псэхугъуи иIэкъым. ***Авар.***

♦ Льагъуныгъэм ныкъусаныгъэ куэд егъэпщIкIу. ***Абхъаз.***

♦ ЩIэныгъэ зимыIэ щIыхур нэфщ. ***Даргин.***

♦ КIэпIейкIэр зымыльпытыр езыр кIэпIейкIэ и уасэкъым. ***Ингуш.***

Бруччолинэ щхьэхынэ

●Итальян псысэ

Еуэрэ-еуэрэт, жи, зы кIуажэ гъэрым хъыдзжьэ щыкIу гъэр дэст, пIэсу кIыкIыхьым фIэмыфIу. А хъыджэбз щхьэхынэ щыкIым зэреджэр Бруччолинэт. Абы зы нани иIэт, абы дыдэ хъуэгъэ, кьетхъуэгъуэ.

- Ярэби, зэгуэрыт нанэмрэ хъыджэбз щыкIымрэ губгъуэм макIуэ удэ гъэгъа кьрачыну. Кьэрабэ, шынэ-шынэ Iэрамэшхуэ зэхуахьэсри, мыпащIэу кьожьэж. АрщхьэкIэ кIуэд дэмыкIыу Бруччолинэ еуэжэгу лъэсыр, кьоуеыIэри мэгьынанэ:

- Iэпплэкl Iэсыкащтэ! - жи.

Нанэр абы йошхыдэ:

- Щхьэ умыукIытэрэ! - жи. - Уэ иныншхуэ ухъуащ. УкъэсщIэнущ ди Iэпплэм!

Панэм зегъэзэжри йожьэж. Бруччолинэ щIым зрегъэхуэкIри магъ:

- Хэт унэм сихьыжькIи мыгъуэ?

Сыкьынгъанэри нанэр кIуэжащ...

Абдежьым тхъэкIумэкIыхь кьос:

- КьыстетIысхьэ, - жи, - сэ усхьыжьнщ.

Бруччолинэ тхъэкIумэкIыхьым мэшэс, тхъэкIумэкIыхьыр льагъэуэ тоурэри кьыщIопхъуэ. Ауэ тхъэкIумэкIыхьыр кьэрабгъэ гъэпсыщ. Мы тхъэкIумэкIыхьэрэ апхъэдэтэ, цIыхъ жиIэху, мэзым хэльадэурэ зигъэпщкIурт. Жыг дакъэм зыкъынгъэпщкIуауэ щыIтщ, и пащIэ щыкIыр тIэкIу хэльэт мыхьэмэ, езым зимыгъэхьейуэ. ТхъэкIумэкIыхьым и гур кьыззэрыгуэ тыжьыу пэплъэурэ Бруччолинэ ешащ... Жыгым зыкIэ-гнрГъэщIауэ кIэрыштщ Бруччолинэ нэщхъейуэ, кьыкъэфIанэгъ. Iейуэ игу зыщIэгъэжт тхъэмыщкIэм. ИкIи кьыщиудри гъащ:

- Хэт сэ унэм сихьыжькIи мыгъуэ?

Сыкьынгъанэри нанэ кIуэжащ,

ТхъэкIумэкIыхьыр езыр кьэрабгъэщ...

Абдежьым бжэн щыкIу кьыIуольадэ:

- КьыстетIысхьэ, - жи, - сэ усхьыжьнщ.

Бруччолинэ абы мэшэс, бжэныр щопхъуэри йожьэ ж. «Уэй, сехужьнущI» - жиIэри мэшынэ Бруччолинэ. Ар игу кьэкIа кьуэдгъуэ, хъыджэбз щыкIыр «барф- жиIэу щым кьытохуэ. Кьотэджьыжри, зеутхьапщIыж аби, зипIыхьмэ - бжэныр бгъэтмэ кьащтэ! Мис абдежщ Бруччолинэ нфIэщIапсэ кьыщыгъэвар. Магъ-мэгуо и кьаруэ кьыз эрихьлIэ:

- Хэт сэ унэм сихьыжькIи мыгъуэ?

Сыкьынгъанэри нанэ кIуэжащ,

ТхъэкIумэкIыхьыр езыр кьэрабгъэщ,

Бжэнри щIэпхъуэри хьыжьащ...

Абдежьым Бруччолинэ щы цIыкIу кьыбгъэдолъадэ:

- Сэ усхьыжьнщ, - жи.

Щы цIыкIур пъэгуажьэкIэ мэуври, Бруччолинэ ягъэщIэс, итIанэ кьотэджьыри йоIэ.

Хъыджэбз цIыкIум щы сокум IитIымкIи зыIуэкIэ, арщхьэкIэ темысыфу удэм кьыхьохуэж. ГущIыхьэ магъри хэпIыр ар удэм:

- Хэт сэ унэм сихьыжькIи мыгъуэ?

Сыкьынгъанэри нанэ кIуэжащ,

ТхъэкIумэкIыхьыр езыр кьэрабгъэщ,

Бжэнри щIэпхъуэри хьихьжащ,

Щы цIыкIури макIуэ-мэщIыб...

Абдежьым бжэ блэпIэтырти:

- Ж-ж-ж-ж! - жиIащ. - ЛъакъуэкIэ кIуэжи, нэхъыфIщ!

Хъыджэбз щхьэхынэ щыкIым кьыдэпсыпхъэ афIэкIа игъэуэтакьым. Езыр-езыру лъакъуэкIэ кIуэжащ хуей хъуащ. Хуэмурэ, щхьэхынэрэ еIуэ-рти, кIуэ пэтми нэхъ хуабкъ зищIурэ кIуэжащ. Ар унэм жэкIэ щыщIэлъэдэжам, нанэ Iэнэр кьитIэувыт. Зыри жриIакъым абы и кьуэрыльхуэм. Бруччолинэ IэфIу зэрышхэм епIуэр гуфIэу щхьэщытащ.

ЗэхэщIакIэр
НАЛО Заурбек.

НапэкlуэцIыр зыгъэхьэзырар
ЩХЬЭЩЭМЫЩIЩ Иэщ.

Амман щылажьэ Адыгэ Ныбжьыщ1э ХаСм кьеблэгъащ Иорданием и пащтыхь гуащэ Зейн, Хьусейн бен-Нтлал и анэр. Абы и гъусэу сурэт трахащ кьэфакIуэ гупым хэт адыгэ щащIэхэм. *1959 гъэ*

Мулай Алихъан Джорэш фестивальым адыгэ хэрэдыжь щыжеIэ. *2006 гъэ*

●Гушы1эхэр

Куэдрэ укъыззэжьэнщ

БАЖЭМ дж эджьейр кIыпубыдауэ, ишхыну зыщIгъэхьэзырым, лей къызытехьэр къэлъыIуащ:

- Сэ яджырэ сыщIыкIуц, сумыщIы. Сиф пIэкIэ си адэ-анэр къыпхуэсщэнщи, уи ныбэр нэхъ из хъунщ.

Бажэр егупсысащ, джэджьейм жиIар и фIэщ хъури, иутIыпщыжащ.

Джэджьейр бажэр здылъэмыIэсын лъагаIэм къытетIысхьауэ мэдыхэшх:

- Си адэ-анэр къыщыкIуэнум куэдрэ уе:жьэн хуей хъу - нущ, бажэжь, сэ инкубаторым сыкъыщрашащ.

Упсэу?

ПШАГЪУЭ Щ Цыжьбанэр щых ипсэм щхьэщысщ маджэри:

- Дыгъужь. Сызэхэпхрэ, дыгъужь?

Абы и гъунэгъуу зы шыхьэ мэхъуакIуэри мэгъуэтIымэ:

- Уи жьэр убыд, армыхъу сыноу энщи, хьинтIржьисэу щыхупIэм урезгъэхьэхынщ.

А Iыжьмэ емыдыдэу зы щыхьэбанэр аргуэру маджэ:

- Дыгъужь, упсэу, дыгъужь?

Щыжьыр къыщIопхъуэри щыжьбанэм еуэну зыщигъэхьэзырым, модрейм зыщIедэзэри, ар щыхупIэм йохуэж.

Цыжьбанэр аргуэру щыхупIэм щхьэщысщ:

- Шы, ей, шы, упсэу? - жиIэу джэуэ.

Псалъэзэблэдз

ЕкIуэкIыу: 5. Нарт Шэуей и адар. **10**. Iэщ цIыкIум и щIэжьей. **12**.Кьурiан цIыкIу. **13**. Къамылым кьыхащыкI хьэпшып, алэрыбгъу. **14**. Дунейр щыщIыIэм деж жыгхэм, унащхьэхэм трищIэ уэс пIащIэ. **17**. Ди щIыналъэм щыIэ псыежэх. **18**. Уэрэд кIэщIыкI, гуз. **19**Ефэндыкэм я нэхъыщхьэ. **20**. «Ныкъусаныгъэ» псалъэр нэгъэщIу зэрыжаIэ. **25** Былымым я гъэмахуэ хьупIэ. **26**. Анэкьиплъ. **28**. Къэрэшей-Шэрджэсыим щережэх псы. **29**. Iэщыпи ираГъэщIу. **30**. Уи мыIыхьлы, уи мыблагъэ, уи мыльпэкъагъу. **31** ГъукIэ Iэмэпсымэ. **33**. ПхъащIэ Iэмэпсымэ. **36** Щхьэщ зытемыыкъ цIыкIу. **38**. Адыгэ лъэпкъым и зы къудамэ.**39**. ХуГу хьэжьагъэм, тхъум, фошыгъуи кьэхащыкI адыгэ шхыныгъуэ. **41** Гъавэ гъэтIылъыпIэ, хъуманIэ. **44**. Шы Iэпсльэпсым щыщ. **47**. Таурыхъэм узыщIихьэлIэ цIыкIу абрагъуэ. **48**. Кавказым щыпсэу нэхъ льэпкъыхьэуэхэм ящIыщ зы. **49**. Адыгэш къабзэ. **50**. Жэмхэр зрагъаф «пив». **52**. Мэш хьэуазэ. **54** ... зэхэугъуэ. **56** ТхъуцIынэ щIэпхуэмэ, кьанэ псыр. **60**. Хьывым зэреджэ нэгъуэщIыщIэ. **62**. ШIэтIыскIыу пъабжьэм къыщIэнэр. **64**. Пхъэщхьэмыщхьэ жыг.**65**. Щыгъын. **66**. ХъуаскIэ къызыхих мывэ

ЩэкIуэгъуэм и 17-м ди газетым тета псалъэзэблэдзым и жэуапхэр:

ЕкIуэкIыу: 1. Бжэгъу. **3**. Шыд. **5**. Пагун. **7**. Пщы. **8**.Уэд. **10**.ПащIэ. **12**. Уанэ. **14** Гуэгуэн. **17** ГащIэ. **19**. Санэ. **21** Хъун. **23**. Хьэ. **24**. Абгъуэ **25**. Анджуэр. **28**. Бзэгу.**29**. Бгъэтелъ. **31**. Гъуэгу. **32**. Хьэдэлус. **34**. АнащIэ. **36** Шабзэ. **42**. Хьэнфэн.**43**. Ичынды. **47**. Гъэлъэхъу. **50**. Хьэблэ. **53**. ЩIымахуэ. **55**. Бло.**56**. ТахъпIыр. **58**. Бзыгъэ. **59** Гъудзбадзэ.**61** Табу. **62**. Щэ. **63**.Ре. **65**. Джэду. **69**. Бжэн. **71** Блашэ. **74**. Ашэху. **76**. Хупхъэ. **77** Гуэгъу. **78** Тхъэ. **79** Гуанэ. **80**. Пшэ. **81**. Льатэ.

КъыкIуэ: 1. Бэлагъ.**2**. ГъуэлIпъэ.**3** .ШыщIэ. **4**. Духъэ. **5**. Пхъапс. **6**. Ныбгъуэ. **7**. Пэ. **9**. Ду. **11** ЩIэщхъу. **13**. Ахъшэ. **14** Гуль. **15**. Гуауэ. **16**. Нэ. **18** Абазэ. **20**. Нэгумэ. **22** Набдзэ. **23**. Хьэзаб. **26**. Дагъуэ. **27**. Гуэгуш. **29**. Бо. **30**. Пьагъуныгъэ.**32**. Хьэлимэт. **33**. Сэ. **35** ЩIэ. **37**. Акъ.**38**. Гуадз. **39** Афа. **40**. Чын. **41**. Гъудз. **44**. Щэ. **45**. Зэ. **46**. Гъущ. **48**. Лъабгъуэ. **49**. Хъубжэ.**50**. Хьэуа. **51**. Бозэр. **52** Гъуэ. **54**. Щхьэгъ. **57**. Теуна. **60**. Бажэ. **62** ШащIэ. **64**. Есэп. **65**. Джэдыгу. **66**. Улахуэ. **67** Іуб. **68**. Чэ. **69** БгъэIуэп. **70**. Нахьутэ. **72**. Пэгъун. **73** Шатэ. **75**. Хугу. **76**. Хуэ.

Редактор нэхъыщхьэ ХЬЭФIЫЦIЭ Мухьэмэд

РЕДАКЦЭМ И КОЛЛЕГИЕМ ХЭТХЭР

ЖьэкIэмыхьу Мариндж (редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ), **Ширдий Мариндж** (редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ), **Гъурыжь Мадинэ** (жэуап зыхь секретарь) **Жылаес Маритэ, Льостэн Мурэ, Ныбжьк Танэ, Уэрдокъуэ Жансурэт, Хьэжькъарэ Алик, Шал Мухьэмэд.**

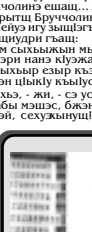

ДИ ХЭЩIАПIЭР

360030, Къэбэрдей-Балькъэр Республикэ, Налшык къалэ, Лениным и цIыкIэ цIыIэ уэрам, 5, ебгъуанэ - епщIанэ къатхэр.

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхъыщхьэм, секретарым - 42-56-19; редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэхэм - 47-31-54, 47-33-23; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82; секретариатым - 42-22-66.

ЮКЪДАМЭХЭМ: политикэмкIэ, жылагъуэмрэ лъэпкъ IуэхугъэмкIэ - 42-22-86; кьуажэ гъащIэмрэ экономикэмкIэ - 47-22-63, 42-57-59; щэнхабзэмкIэ - 42-75-36; обозревателхэм - 42-22-89; хабзэхьыкIэ Iуэхугъащ1эIэхэм ядэлэжьныкIэ - 42-60-53; хъыбарыщIэхэмкIэ, спортымрэ письмохэмкIэ - 42-22-88; екъулджэнигъэмрэ щIэныгъэмкIэ - 42-63-64, 47-32-15; зэдзэкIакIуэхэм - 42-21-88; корректорхэм - 42-60-27; бухгалтерием - 47-31-69; ЭВМ-м и операторхэм - 42-22-84; компьютер Iуэхугъащ1эм - 42-26-41; сурэттехым - 42-75-78.

Теддзэ тхыгъэхэм къыщыкIа бжыгъэхэм, къыщаIэта Iуэхугъуэхэм я пэжагъыкIэ аэр зытехьэм нэсу жэуап яхь. Авторхэмрэ редакцэмрэ я Iуэху еплъыкIэр зэтехуэ зыщIыгъ.

Газетыр Iэ тезыдахэм яхуэхьынкIэ и пщэ дольщ КъБР-м федеральнэ пощтэ зэпыщIэныгъэхэмкIэ и управленэм.

Тел.: 42-06-51, 42-19-59.

Газетыр щыпмкIэ жэуап ехь КъБР-м и "Роспечать" АО-м.

Газетыр 1989 гъэм дыгъэгъазэм и 16-м

№Н-0065-м щIэту ягуащ.

Зы ильэсым газетыр 250-рэ кьыдокI.

КъБР-м ПлитрабзэмрэхьыбарегъашIэ ІэнатIэхэмкIэ и министерствэм 1905 гъэм щыIа Революцэм и цIэр зезыхь и полиграфомбинат. Налшык къ., Лениным и цIыкIэ щыIэ урам, 33, телефоныр 42-35-75.

Мы къыдэкIыгъуэм елэжьахэщ: жэуап зыхь секретарым и къуэдзэ Дышэкl Соня, редактору Къэрмокъуэ Хьэмид, корректорхэу Афэ Тамарэ *(3,4-нэ нап.)*, ПхьатIыкIЮрэ *(1,2-нэ нап.)*, корректорхэм я дэлыкьэгъуэ Иуан Заирэ. *Компьютер Iэ газетым и тепльэр ящIащ:* Дол Маринэ, ГъэкIэлI Рае, Щомахуэ Марианнэ, *сурэтыщI* Бицу Жанэ.

Номерыр "Адыгэ псалъэм" и компьютер Iнатlэм щагъэхьэзыращ.

Газетым Iэ тедзэн хуейщ сыхьэт 20.00-м. Щыградзар сыхьэт 20.00-рщ.

Индексыр 51531 ● Тираж 10.045 ● Заказ №3052